

Fylgiskjal

FÉLAGSMÁLASÁTTMÁLI EVRÓPU.

Ríkisstjórnir þær, sem undirritað hafa sáttmála þennan og aðilar eru að Evrópuráðinu,

álíta, að markmið Evrópuráðsins sé að koma á nánari einingu meðal aðila þess í því skyni að vernda og framkvæma hugsjónir þær og meginreglur, sem eru sameiginleg arfleifð þeirra og að auðvelda efnahagslegar og félagslegar framfarir þeirra, einkum með því að viðhalda og efla mannréttindi og mannfrelsi,

álíta, að með Evrópusamþykktinni um verndun mannréttinda og mannfrelsis, sem undirrituð var í Róm 4. nóvember 1950, og viðbótarbókun, sem undirrituð var í París 20. mars 1952, hafi aðildarríki Evrópuráðsins samþykkt að tryggja þegnum sínum þau borgaralegu og stjórn-málalegu réttindi og frelsi, sem þar um reðir,

álíta, að tryggja beri að menn fái notið félagslegra réttinda án tillits til kynþáttar, litarháttar, kynferðis, trúarbragða, stjórnmálaskoðana, þjóðernis eða félagslegs uppruna,

eru staðráðnir í því að gera allt, sem þær orka sameiginlega til þess að bæta lífsskjör og efla félagslega velferð þegna sinna, bæði í hægum og sveitum, með viðeigandi stofnunum og aðgerðum,

hafa þær því orðið ásáttar um eftirfarandi:

1. KAFLI

Samningsaðilarnir eru sammála um, að það sé markmið stefnu þeirra, sem fylgja beri með öllum viðeigandi ráðum, bæði á innlendum og fjölþjóðlegum vettvangi, að skapa þau skilyrði, sem þarf, til þess að með góðum árangri megi framfylgja eftirfarandi réttindum og meginreglum:

1. Allir menn skulu eiga þess kost að vinna fyrir sér í starfi, sem þeir hafa sjálfir valið sér.

2. Allt verkafólk á rétt á sanngjörnum vinnuskilyrðum.

3. Allt verkafólk á rétt á öruggum og heilsusamlegum vinnuskilyrðum.

EUROPEAN SOCIAL CHARTER.

The Governments signatory hereto, being Members of the Council of Europe,

Considering that the aim of the Council of Europe is the achievement of greater unity between its Members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage and of facilitating their economic and social progress, in particular by the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms;

Considering that in the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4th November 1950, and the Protocol thereto signed at Paris on 20th March 1952, the member States of the Council of Europe agreed to secure to their populations the civil and political rights and freedoms therein specified;

Considering that the enjoyment of social rights should be secured without discrimination on grounds of race, color, sex, religion, political opinion, national extraction or social origin;

Being resolved to make every effort in common to improve the standard of living and to promote the social well-being of both their urban and rural populations by means of appropriate institutions and action,

Have agreed as follows:

PART I

The Contracting Parties accept as the aim of their policy, to be pursued by all appropriate means, both national and international in character, the attainment of conditions in which the following rights and principles may be effectively realised:

1. Everyone shall have the opportunity to earn his living in an occupation freely entered upon.

2. All workers have the right to just conditions of work.

3. All workers have the right to safe and healthy working conditions.

4. Allt verkafólk á rétt á sanngjörnu kaupum, er nægi fyrir sómasamlegum lífskjörum þess sjálfs og fjölskyldna þess.

5. Allt verkafólk og vinnuveitendur eiga rétt á að gerast aðilar að samtökum, innlendum eða fjölþjóðlegum, til verndar efnahagslegum og félagslegum réttindum sínum.

6. Allt verkafólk og vinnuveitendur eiga rétt á að semja sameiginlega.

7. Börn og ungmenni eiga rétt á sérstakri vernd gegn líkamlegri og siðferðilegri hættu, sem að þeim steðjar.

8. Í sambandi við barnsburð og önnur tilvik, eftir því sem við á, eiga konur rétt á sérstakri vernd í starfi.

9. Allir menn eiga rétt á viðeigandi aðstöðu til að njóta leiðbeininga um starfsval með það fyrir augum að auðvelda þeim að velja sér starf, sem henti persónulegri hæfni þeirra og áhuga.

10. Allir menn eiga rétt á viðeigandi aðstöðu til verknáms.

11. Allir menn eiga rétt á að njóta góðs af hvers kyns ráðstöfunum, er miða að því að tryggja sem best heilsu þeirra.

12. Allt verkafólk og skyldulið þess á rétt á félagslegu öryggi.

13. Sérhver, sem ekki hefir næg fjárráð, á rétt á félagslegri aðstoð og lækningshjálp.

14. Allir menn eiga rétt á að njóta félagslegrar velferðarþjónustu.

15. Fatlaðir eiga rétt á verknámi, endurhæfingu og endurheimt aðstöðu, hver sem orsök og eðli fötlunarinnar kann að vera.

16. Fjölskyldan er hornsteinn þjóðfélagsins og á því rétt á viðeigandi félagslegri, lagalegri og efnahagslegri vernd til að tryggja fullan þroska sinn.

17. Mæður og börn eiga rétt á viðeigandi félagslegri og efnahagslegri vernd án tillits til hjúskaparstéttar og fjölskyldutengsla.

18. Þegar sérhvers samningsaðila eiga rétt á að stunda hvers kyns arðbær störf í landi sérhvers annars samningsaðila með sama rétti og þegar hins síðarnefnda, með þeim takmörkunum, sem byggjast á

4. All workers have the right to a fair remuneration sufficient for a decent standard of living for themselves and their families.

5. All workers and employers have the right to freedom of association in national or international organisation for the protection of their economic and social interests.

6. All workers and employers have the right to bargain collectively.

7. Children and young persons have the right to a special protection against the physical and moral hazards to which they are exposed.

8. Employed women, in case of maternity, and other employed women as appropriate, have the right to a special protection in their work.

9. Everyone has the right to appropriate facilities for vocational guidance with a view to helping him choose an occupation suited to his personal aptitude and interests.

10. Everyone has the right to appropriate facilities for vocational training.

11. Everyone has the right to benefit from any measures enabling him to enjoy the highest possible standard of health attainable.

12. All workers and their dependents have the right to social security.

13. Anyone without adequate resources has the right to social and medical assistance.

14. Everyone has the right to benefit from social welfare services.

15. Disabled persons have the right to vocational training, rehabilitation and resettlement, whatever the origin and nature of their disability.

16. The family as a fundamental unit of society has the right to appropriate social, legal and economic protection to ensure its full development.

17. Mothers and children, irrespective of marital status and family relations, have the right to appropriate social and economic protection.

18. The nationals of anyone of the Contracting Parties have the right to engage in any gainful occupation in the territory of any one of the others on a footing of equality with the nationals of

veigamiklum efnahagslegum eða félagslegum ástæðum.

19. Farandverkafólk og fjölskyldur þess, sem er þegar samningsaðila, á rétt á vernd og aðstoð í landi sérhvers annars samningsaðila.

II. KAFLI

Eins og gert er ráð fyrir í III. kafla, skuldbinda samningsaðilar sig til að telja sig bundna af skyldum þeim, sem tilgreindar eru í eftirfarandi greinum og málsgreinum.

1. gr.

Réttur til vinnu.

Í því skyni að tryggja, að réttur til vinnu sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að viðurkenna sem eitt helsta markmið þeirra og skyldu að koma á og viðhalda eins mikilli og öruggri atvinnu og mögulegt er, með það fyrir augum að koma á fullri atvinnu.

2. að vernda á raunhæfan hátt rétt verkafólks til þess að vinna fyrir sér í starfi, sem það hefir valið sér,

3. að koma á eða viðhalda ókeypis vinnumiðlun fyrir allt verkafólk,

4. að láta í té eða stuðla að viðeigandi starfsfræðslu, þjálfun og endurhæfingu.

2. gr.

Réttur til sanngjarnra vinnuskilyrða.

Í því skyni að tryggja, að réttur til sanngjarnra vinnuskilyrða sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að sjá til þess, að daglegur og vikulegur vinnustundafjöldi sé hæfilegur og að vinnuvikan verði smám saman styttað að því marki, sem aukin framleiðni og önnur viðkomandi atriði leyfa,

2. að sjá til þess, að veittir séu almennir fridagar með kaupi.

3. að sjá til þess, að veitt sé a. m. k. tveggja vikna árlegt orlof með kaupi,

4. að sjá til þess, að veittir séu aukafridagar með kaupi eða vinnutími sé styttað

the latter, subject to restrictions based on cogent economic or social reasons.

19. Migrant workers who are nationals of a Contracting Party and their families have the right to protection and assistance in the territory of any other Contracting Party.

PART II

The Contracting Parties undertake, as provided for in Part III, to consider themselves bound by the obligations laid down in the following Articles and paragraphs.

Article 1

The right to work.

With a view to ensuring the effective exercise of the right to work, the Contracting Parties undertake:

1. to accept as one of their primary aims and responsibilities the achievement and maintenance of as high and stable a level of employment as possible, with a view to the attainment of full employment;

2. to protect effectively the right of the worker to earn his living in an occupation freely entered upon;

3. to establish or maintain free employment services for all workers;

4. to provide or promote appropriate vocational guidance, training and rehabilitation.

Article 2

The right to just conditions of work.

With a view to ensuring the effective exercise of the right to just conditions of work, the Contracting Parties undertake:

1. to provide for reasonable daily and weekly working hours, the working week to be progressively reduced to the extent that the increase of productivity and other relevant factors permit;

2. to provide for public holidays with pay;

3. to provide for a minimum of two weeks annual holiday with pay;

4. to provide for additional paid holidays or reduced working hours for

ur hjá verkafólki, sem vinnur hættuleg eða óheilnæm störf, eins og nánar er ákveðið,

5. að tryggja vikulegan hvíldartíma, sem, eftir því sem mögulegt er, sé veittur á þeim degi, sem samkvæmt hefð eða venju er viðurkenndur hvíldardagur í viðkomandi landi eða landshluta.

3. gr.

Réttur til öryggis við störf og heilsusamlegra vinnuskilyrða.

Í því skyni að tryggja, að réttur til öryggis við störf og heilsusamlegra vinnuskilyrða sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að gefa út öryggis- og heilbrigðisreglugerðir,

2. að sjá um framkvæmd slíkra reglugerða með eftirliti,

3. að hafa, eftir því sem við á, samráð við samtök vinnuveitenda og verkafólks um ráðstafanir, sem ætlað er að bæta öryggi og heilbrigði á vinnustöðum.

4. gr.

Réttur til sanngjarns kaups.

Í því skyni að tryggja, að réttur til sanngjarns kaups sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að viðurkenna rétt verkafólks til kaups, sem veiti því og fjölskyldum þess sómasamleg líf skjör,

2. að viðurkenna rétt verkafólks til hærra kaups fyrir yfirvinnu, með undantekningum í vissum tilvikum,

3. að viðurkenna rétt karla og kvenna til sama kaups fyrir jafn verðmæt störf,

4. að viðurkenna rétt verkafólks til hæfilegs uppsagnarfrests,

5. að heimila launafrádrátt einungis með þeim skilyrðum og að því marki, sem tiltekið er í landslögum eða reglugerðum eða kveðið er á um í heildarsamningum eða gerðardómum.

Réttindum þessum skal náð með frjálsum heildarsamningum, lögákveðinni skip-

workers engaged in dangerous or unhealthy occupations as prescribed;

5. to ensure a weekly rest period which shall, as far as possible, coincide with the day recognised by tradition or custom in the country or region concerned as a day of rest.

Article 3

The right to safe and healthy working conditions.

With a view to ensuring the effective exercise of the right to safe and healthy working conditions, the Contracting Parties undertake:

1. to issue safety and health regulations;

2. to provide for the enforcement of such regulations by measures of supervision;

3. to consult, as appropriate, employers' and workers' organisations on measures intended to improve industrial safety and health.

Article 4

The right to a fair remuneration.

With a view to ensuring the effective exercise of the right to a fair remuneration, the Contracting Parties undertake:

1. to recognise the right of workers to a remuneration such as will give them and their families a decent standard of living;

2. to recognise the right of workers to an increased rate of remuneration for overtime work, subject to exceptions in particular cases;

3. to recognise the right of men and women workers to equal pay for work of equal value;

4. to recognise the right of all workers to a reasonable period of notice for termination of employment;

5. to permit deductions from wages only under conditions and to the extent prescribed by national laws or regulations or fixed by collective agreements or arbitration awards.

The exercise of these rights shall be achieved by freely concluded collective

an launamála, eða á annan hátt, sem hæfir aðstæðum í landinu.

5. gr.

Réttur til að stofna félög.

Í því skyni að tryggja og stuðla að frelsi verkafólks og vinnuveitenda til að stofna staðbundin félög, landsfélög eða fjölþjóðleg sambönd til að gæta hagsmuna þeirra á sviði efnahags- og félagsmála og til að ganga í slík félög, skuldbinda samningsaðilar sig til að sjá um, að landslög skerði ekki það frelsi né að þeim verði beitt til að skerða það. Í landslögum eða reglugerðum skal ákveða að hve miklu leyti trygging sú, sem þessi grein veitir, skuli taka til lögreglunnar. Það skal einnig ákvarðast í landslögum eða reglugerðum að hve miklu leyti tryggingin, sem grein þessi gerir ráð fyrir, skuli ná til manna í herþjónustu.

6. gr.

Réttur til að semja sameiginlega.

Í því skyni að tryggja, að réttur til að semja sameiginlega verði raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að stuðla að sameiginlegum viðræðum milli verkafólks og vinnuveitenda,

2. að stuðla að frjálsum samningaumleitunum milli vinnuveitenda eða vinnuveitendafélaga og verkalýðsfélaga, þegar nauðsynlegt er eða við á, í þeim tilgangi að ákvarða laun og vinnuskilyrði með heildarsamningum,

3. að stuðla að stofnun og notkun viðviðeigandi sáttafyrirkomulags og gerðardóma eftir samkomulagi við lausn vinnudeilna, og viðurkenna,

4. rétt verkafólks og vinnuveitenda á sameiginlegum aðgerðum, þegar hagsmunaárekstrar verða, þ. á m. verkfallsrétti, með þeim takmörkunum, sem til kynnu að koma vegna gerðra heildarsamninga.

agreements, by statutory wage-fixing machinery, or by other means appropriate to national conditions.

Article 5

The right to organise.

With a view to ensuring or promoting the freedom of workers and employers to form local, national or international organisations for the protection of their economic and social interests and to join those organisations, the Contracting Parties undertake that national law shall not be such as to impair, nor shall it be so applied as to impair, this freedom. The extent to which the guarantees provided for in this Article shall apply to the police shall be determined by national laws or regulations. The principle governing the application to the members of the armed forces of these guarantees and the extent to which they shall apply to persons in this category shall equally be determined by national laws or regulations.

Article 6

The right to bargain collectively.

With a view to ensuring the effective exercise of the right to bargain collectively, the Contracting Parties undertake:

1. to promote joint consultation between workers and employers;

2. to promote, where necessary and appropriate, machinery for voluntary negotiations between employers or employers' organisations and workers' organisations, with a view to the regulation of terms and conditions of employment by means of collective agreements;

3. to promote the establishment and use of appropriate machinery for conciliation and voluntary arbitration for the settlement of labour disputes;

and recognise:

4. the right of workers and employers to collective action in cases on conflicts of interest, including the right to strike, subject to obligations that might arise out of collective agreements previously entered into.

7. gr.

Réttur barna og ungmenna til verndar.

Í því skyni að tryggja, að réttur barna og ungmenna til verndar sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að sjá um, að lágmarksaldur til ráðningar í starf sé 15 ár að tilskildum undanþágum fyrir börn, sem vinna tilgreinda léttu vinnu, sem ekki er skaðleg heilsu þeirra, siðgæði eða menntun,

2. að sjá um, að hærrí aldursmörk verði sett til ráðninga í ákveðin störf, sem álitin eru hættuleg eða óholl,

3. að sjá um, að fólk, sem enn er við skyldunám, verði ekki ráðið í vinnu, sem hindrað gæti það í að njóta námsins til fulls,

4. að sjá um, að vinnutími fólks yngra en 16 ára sé takmarkaður samkvæmt þörf þess til þroska, og sérstaklega í samræmi við þörf þess á starfsþjálfun,

5. að viðurkenna rétt ungs verkafólks og lærlinga á sanngjörnum launum eða öðrum viðeigandi greiðslum,

6. að sjá um, að tími sá, sem ungt fólk ver til starfsþjálfunar í venjulegum vinnutíma með samþykki vinnuveitenda, teljist hluti vinnudags,

7. að sjá um, að vinnandi fólk yngra en 18 ára fái minnst þriggja vikna orlof með kaupí árlega,

8. að sjá um, að fólk yngra en 18 ára sé ekki látið vinna næturvinnu, ef frá eru skilin viss störf, sem ákveðin eru með lögum eða reglugerðum,

9. að sjá um, að fólk yngra en 18 ára, sem vinnur störf, sem tiltekin eru í lögum eða reglugerðum, sé háð reglulegu lækneftirliti,

10. að tryggja sérstaka vernd gegn líkamlegum og siðferðilegum hættum, sem steðja að börnum og ungmennum,

Article 7

The right of children and young persons to protection.

With a view to ensuring the effective exercise of the right of children and young persons to protection, the Contracting Parties undertake:

1. to provide that the minimum age of admission to employment shall be 15 years, subject to exceptions for children employed in prescribed light work without harm to their health, morals or education;

2. to provide that a higher minimum age of admission to employment shall be fixed with respect to prescribed occupations regarded as dangerous or unhealthy;

3. to provide that persons who are still subject to compulsory education shall not be employed in such work as would deprive them of the full benefit of their education;

4. to provide that the working hours of persons under 16 years of age shall be limited in accordance with the needs of their development, and particularly with their need for vocational training;

5. to recognise the right of young workers and apprentices to a fair wage or other appropriate allowances;

6. to provide that the time spent by young persons in vocational training during the normal working hours with the consent of the employer shall be treated as forming part of the working day;

7. to provide that employed persons of under 18 years of age shall be entitled to not less than three weeks' annual holiday with pay;

8. to provide that persons under 18 years of age shall not be employed in night work with the exception of certain occupations provided for by national laws or regulations;

9. to provide that persons under 18 years of age employed in occupations prescribed by national laws or regulations shall be subject to regular medical control;

10. to ensure special protection against physical and moral dangers to which children and young persons are exposed,

og þá sérstaklega gegn þeim hættum, sem stafa heint eða óbeint af starfi þeirra.

8. gr.

Réttur vinnandi kvenna til verndar.

Í því skyni að tryggja, að réttur vinnandi kvenna til verndar sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að sjá um, að konur fái fri frá störfum í samtals a. m. k. 12 vikur fyrir og eftir barnsburð, og sé það gert annað hvort með fullum launum, nægum greiðslum frá almannatryggingum eða styrk úr opinberum sjóðum,

2. að álíta ólöglegt, að vinnuveitandi segi konu upp starfi meðan hún er fjarverandi í barnsburðarleyfi eða segi henni upp með fyrirvara þannig, að fyrirvarinn renni út á slíkum fjarvistartíma hennar.

3. að sjá um, að mæður, sem hafa ungbörn á brjósti, skuli eiga rétt á nægum tíma í því skyni,

4. a) að hafa hönd í bagga með næturvinnu kvenna í iðnaði,

b) að hanna ráðningu kvenna við námugróft neðanjarðar og, eftir því sem við á, við öll önnur störf, sem ekki hæfa þeim vegna þess, að þau eru í eðli sínu hættuleg, óholl eða erfið.

9. gr.

Réttur til leiðbeininga um stöðuval.

Í því skyni að tryggja, að réttur til leiðbeininga um stöðuval sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til að sjá um eða stuðla að, eftir því sem nauðsyn krefur, að komið verði á fót þjónustu til að aðstoða allt fólk, þar á meðal fatlaða, við að leysa vandamál varðandi stöðuval og frama í starfi, með hliðsjón af eiginleikum einstaklingsins og afstöðu hans til atvinnumöguleika. Aðstoð þessa ætti að veita ókeypis bæði ungmennum, þar á meðal skólabornum, og fullorðnum.

and particularly against those resulting directly or indirectly from their work.

Article 8

The right of employed women to protection.

With a view to ensuring the effective exercise of the right of employed women to protection, the Contracting Parties undertake:

1. to provide either by paid leave, by adequate social security benefits or by benefits from public funds for women to take leave before and after childbirth up to a total of at least 12 weeks;

2. to consider it as unlawful for an employer to give a woman notice of dismissal during her absence on maternity leave or to give her notice of dismissal at such a time that the notice would expire during such absence;

3. to provide that mothers who are nursing their infants shall be entitled to sufficient time off for this purpose;

4. (a) to regulate the employment of women workers on night work in industrial employment;

(b) to prohibit the employment of women workers in underground mining, and as appropriate, on all other work which is unsuitable for them by reason of its dangerous, unhealthy, or arduous nature.

Article 9

The right to vocational guidance.

With view to ensuring the effective exercise of the right to vocational guidance, the Contracting Parties undertake to provide or promote, as necessary, a service which will assist all persons, including the handicapped, to solve problems related to occupational choice and progress, with due regard to the individual's characteristics and their relation to occupational opportunity; this assistance should be available free of charge, both to young persons, including school children, and to adults.

10. gr.

Réttur til starfsþjálfunar.

Í því skyni að tryggja, að réttur til starfsþjálfunar sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að sjá fyrir eða stuðla að tækni- og starfsþjálfun alls fólks, þ. á m. fatlaðra, eftir því sem þörf krefur og í samráði við samtök vinnuveitenda og verkafólks, og að veita aðstöðu til aðgangs að æðri tækni- og háskólamenntun, sem grundvallast eingöngu á hæfni einstaklingsins,

2. að sjá fyrir eða stuðla að því, að komið verði á fót þjálfunarkerfi og öðrum kerfisbundnum ráðstöfunum til að þjálfa unga drengi og stúlkur í hinum ýmsu störfum þeirra,

3. að sjá fyrir eða stuðla að, eftir því sem þörf krefur:

- a) nægri og aðgengilegri þjálfunaraðstöðu fyrir fullorðin verkafólk,
- b) sérstakri aðstöðu til endurþjálfunar fullorðins verkafólks, sem þörf er á vegna tækniþróunar eða nýrrar stefnu í atvinnumálum,

4. að hvetja til fullrar nýtingar á þeim möguleikum, sem fyrir hendi eru með viðeigandi aðgerðum, svo sem:

- a) lækkun eða niðurfellingu hvers kyns gjalda,
- b) veitingu fjárhagsaðstoðar í viðeigandi tilvikum,
- c) að fella inn í venjulegan vinnutíma þann tíma, sem notaður er til framhaldsþjálfunar starfsmanns samkvæmt ósk vinnuveitanda,
- d) að tryggja með nægu eftirliti, í samráði við samtök vinnuveitenda og verkafólks, að árangur af námi og annarri þjálfun ungs verkafólks verði eins mikill og unnt er, og að ungt verkafólk yfirleitt njóti nægrar verndar.

11. gr.

Réttur til heilsuverndar.

Í því skyni að tryggja, að réttur til heilsuverndar sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til að gera,

Article 10

The right to vocational training.

With a view to ensuring the effective exercise of the right to vocational training, the Contracting Parties undertake:

1. to provide or promote, as necessary, the technical and vocational training of all persons, including the handicapped, in consultation with employer's and workers' organisations, and to grant facilities for access to higher technical and university education, based solely on individual aptitude;

2. to provide or promote a system of apprenticeship and other systematic arrangements for training young boys and girls in their various employments;

3. to provide or promote, as necessary:

- (a) adequate and readily available training facilities for adult workers;
- (b) special facilities for the re-training of adult workers needed as a result of technological development or new trends in employment;

4. to encourage the full utilisation of the facilities provided by appropriate measures such as:

- (a) reducing or abolishing any fees or charges;
- (b) granting financial assistance in appropriate cases;
- (c) including in the normal working hours time spent on supplementary training taken by the worker, at the request of his employer, during employment;
- (d) ensuring, through adequate supervision, in consultation with the employers' and workers' organisations, the efficiency of apprenticeship and other training arrangements for young workers, and the adequate protection of young workers generally.

Article 11

The right to protection of health.

With a view to ensuring the effective exercise of the right to protection of health, the Contracting Parties undertake,

annað hvort af sjálfsdáðum eða í samvinnu við opinberar stofnanir eða einkaaðila, viðeigandi ráðstafanir, er miði m. a. að því:

1. að útrýma eftir því sem auðið er orsökum heilsuleysis,
2. að sjá fyrir ráðgjafar- og fræðslu-aðstöðu til að stuðla að bættu heilsufari og efla ábyrgðartilfinningu einstaklinga í heilbrigðismálum,
3. að koma eftir því sem auðið er í veg fyrir farsóttir, landlæga sjúkdóma og aðra sjúkdóma.

12. gr. Réttur til félagslegs öryggis.

Í því skyni að tryggja, að réttur til félagslegs öryggis sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að koma á eða viðhalda almanna-tryggingum,
2. að gera almannatryggingum það hátt undir höfði, að það jafnist a. m. k. á við það, sem krafist er til fullgildingar á alþjóðavinnuálagssamþykkt (nr. 102) um lágmark félagslegs öryggis,
3. að reyna smátt og smátt að hefja almannatryggingarnar á hærra stig,
4. að gera ráðstafanir með gerð viðeigandi tvíhliða og fjölhliða samninga, eða á annan hátt, og samkvæmt þeim skilyrðum, sem sett er í slíkum samningum, til að tryggja:
 - a) jafnrétti þegna annarra samningsaðila við eigin þegna, þegar um er að ræða rétt til að halda tryggingabótum án tillits til flutnings hins tryggða fólks milli landa samningsaðila,
 - b) veitingu, viðhald og endurheimt tryggingaréttinda, með því t. d. að leggja saman trygginga- eða starfstímabil, sem lokið er samkvæmt löggjöf sérhvers samningsaðila.

either directly or in co-operation with public or private organisations, to take appropriate measures designed *inter alia*:

1. to remove as far as possible the causes of ill-health;
2. to provide advisory and educational facilities for the promotion of health and the encouragement of individual responsibility in matters of health;
3. to prevent as far as possible epidemic, endemic and other diseases.

Article 12 The right to social security.

With a view to ensuring the effective exercise of the right to social security, the Contracting Parties undertake:

1. to establish or maintain a system of social security;
2. to maintain the social security system at a satisfactory level at least equal to that required for ratification of International Labour Convention (No. 102) Concerning Minimum Standards of Social Security;
3. to endeavour to raise progressively the system of social security to a higher level;
4. to take steps, by the conclusion of appropriate bilateral and multilateral agreements, or by other means, and subject to the conditions laid down in such agreements, in order to ensure:
 - (a) equal treatment with their own nationals of the nationals of other Contracting Parties in respect of social security rights, including the retention of benefits arising out of social security legislation, whatever movements the persons protected may undertake between the territories of the Contracting Parties;
 - (b) the granting, maintenance and resumption of social security rights by such means as the accumulation of insurance or employment periods completed under the legislation of each of the Contracting Parties.

13. gr.
Réttur til félagslegrar aðstoðar og læknishjálpar.

Í því skyni að tryggja, að réttur til félagslegrar aðstoðar og læknishjálpar sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að tryggja, að sérhverjum manni, sem hefir ónóg fjárráð og sem ekki getur aflað sér þeirra af eigin rammleik eða annars staðar frá, og þá sérstaklega með greiðslum samkvæmt tryggingakerfi, verði veitt næg aðstoð, og ef um veikindi er að ræða, sú umönnun, sem nauðsynleg er vegna ástands hans,

2. að tryggja það, að fólk, sem slíkar aðstoðar nýtur, bíði ekki fyrir þá ástæðu hnekk í sambandi við stjórn mála- leg eða félagsleg réttindi sín,

3. að sjá til þess með viðeigandi opinberri þjónustu, að allir fái eftir þörfum notið ráðlegginga og persónulegrar aðstoðar til þess að koma í veg fyrir, bægja frá eða draga úr skorti, að því er þá sjálfa eða fjölskyldur þeirra varðar,

4. að beita ákvæðum 1., 2. og 3. málsgreina þessarar greinar jafnt gagnvart eigin þegnum og þegnum annarra samningsaðila, sem löglega dvelja í löndum þeirra, í samræmi við skuldbindingar þeirra í Evrópusamþykktinni um félagslega aðstoð og læknishjálp, sem undirrituð var í París þ. 11. desember 1953.

14. gr.
Réttur til að njóta góðs af félagslegri velferðarþjónustu.

Í því skyni að tryggja, að réttur til að njóta góðs af félagslegri velferðarþjónustu sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að efla eða láta í té þjónustu, sem með því að beita félagslegum vinnubrögðum, mundi stuðla að velferð og þroska bæði einstaklinga og hópa í samfélaginu, og að aðlögun þeirra að hinu félagslega umhverfi,

2. að hvetja til þátttöku einstaklinga og sjálfboðaliða eða annarra samtaka í því að koma á fót og viðhalda slíkri þjónustu.

Article 13
The right to social and medical assistance.

With a view to ensuring the effective exercise of the right to social and medical assistance, the Contracting Parties undertake:

1. to ensure that any person who is without adequate resources and who is unable to secure such resources either by his own efforts or from other sources, in particular by benefits under a social security scheme, be granted adequate and in case of sickness, the care necessitated by his condition;

2. to ensure that persons receiving such assistance shall not, for that reason, suffer from a diminution of their political or social rights;

3. to provide that everyone may receive by appropriate public or private services such advice and personal help as may be required to prevent, to remove, or to alleviate personal or family want;

4. to apply the provisions referred to in paragraphs 1, 2 and 3 of this Article on an equal footing with their nationals to nationals of other Contracting Parties lawfully within their territories, in accordance with their obligations under the European Convention on Social and Medical Assistance, signed at Paris on 11th December 1953.

Article 14
The right to benefit from social welfare services

With a view to ensuring the effective exercise of the right to benefit from social welfare services, the Contracting Parties undertake:

1. to promote or provide services which, by using methods of social work, would contribute to the welfare and development of both individuals and groups in the community, and to their adjustment to the social environment;

2. to encourage the participation of individuals and voluntary or other organisations in the establishment and maintenance of such services.

15. gr.

Réttur líkamlega eða andlega fatlaðra til starfsþjálfunar, endurhæfingar og endurheimtar félagslegrar aðstoðu.

Í því skyni að tryggja, að réttur líkamlega eða andlega fatlaðs fólks til verknaðs, endurhæfingar og endurheimtar félagslegrar aðstoðu sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að gera nægar ráðstafanir til að skapa aðstoðu til þjálfunar, þ. á m., þegar það er nauðsynlegt, að koma á fót sérhæfðum stofnunum opinberra aðila eða einka-aðila,

2. að gera nauðsynlegar ráðstafanir til að útvega fötluðu fólki vinnu, einkum með hjálp sérhæfðrar ráðningarþjónustu, möguleikum á verndaðri vinnu og aðgerðum, sem miða að því að hvetja vinnuveitendur til að taka fatlað fólk í vinnu.

16. gr.

Réttur fjölskyldunnar til félagslegrar, lagalegrar og efnahagslegrar verndar.

Í því skyni að tryggja nauðsynleg skilyrði fyrir fullum þroska fjölskyldunnar, sem er hornsteinn þjóðfélagsins, skuldbinda samningsaðilar sig til að efla efnahagslega, lagalega og félagslega vernd fjölskyldulífsins með aðgerðum eins og félagslegum bótum og fjölskyldubótum, skattareglum, úttegi fjölskylduhúsnæðis, aðstoð við nýgift fólk og öðrum viðeigandi aðgerðum.

17. gr.

Réttur mæðra og barna til félagslegrar og efnahagslegrar verndar.

Í því skyni að tryggja, að réttur mæðra og barna til félagslegrar og efnahagslegrar verndar sé raunverulega nýttur, munu samningsaðilar gera allar viðeigandi og nauðsynlegar ráðstafanir, þ. á m. að koma á fót eða viðhalda viðeigandi stofnunum eða þjónustu.

18. gr.

Réttur til að stunda arðbært starf í landi annars samningsaðila.

Í því skyni að tryggja, að réttur til að stunda arðbært starf í landi annars samn-

Article 15

The right of physically or mentally disabled persons to vocational training, rehabilitation and social resettlement

With a view to ensuring the effective exercise of the right of the physically or mentally disabled to vocational training, rehabilitation and resettlement, the Contracting Parties undertake:

1. to take adequate measures for the provision of training facilities, including, where necessary, specialised institutions, public or private;

2. to take adequate measures for the placing of disabled persons in employment, such as specialised placing services, facilities for sheltered employment and measures to encourage employers to admit disabled persons to employment.

Article 16

The right of the family to social, legal and economic protection

With a view to ensuring the necessary conditions for the full development of the family, which is a fundamental unit of society, the Contracting Parties undertake to promote the economic, legal and social protection of family life by such means as social and family benefits, fiscal arrangements, provision of family housing, benefits for the newly married and other appropriate means.

Article 17

The right of mothers and children to social and economic protection

With a view to ensuring the effective exercise of the right of mothers and children to social and economic protection, the Contracting Parties will take all appropriate and necessary measures to that end, including the establishment or maintenance of appropriate institutions or services.

Article 18

The right to engage in a gainful occupation in the territory of other contracting parties

With a view to ensuring the effective exercise of the right to engage in a gain-

ingsaðila sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að beita gildandi reglum frjálsglega,
2. að einfalda gildandi formsatriði og draga úr eða fella niður gjöld, sem erlendu verkafólki eða vinnuveitendum þess er gert að greiða,
3. að slaka á reglum um ráðningu erlends verkafólks, í einstökum tilvikum eða almennt, og viðurkenna,
4. rétt þegna sinna til að fara úr landi í því skyni að stunda arðbær störf í löndum annarra samningsaðila.

19. gr.

Réttur farandverkafólks og fjölskyldna þess til verndar og aðstoðar.

Í því skyni að tryggja, að réttur farandverkafólks og fjölskyldna þess til verndar og aðstoðar sé raunverulega nýttur, skuldbinda samningsaðilar sig til:

1. að viðhalda, eða ganga úr skugga um, að viðhaldið sé, nægri ókeypis þjónustu til að aðstoða slíkt verkafólk, einkum við að afla sér nákvæmra upplýsinga, og að gera allar viðeigandi ráðstafanir, sem landslög og reglugerðir leyfa, til að koma í veg fyrir villandi áróður varðandi útflutning og innflutning fólks,
2. að gera viðeigandi ráðstafanir innan lögsagnarumdæma sinna til að auðvelda brottför, ferðalög og móttöku slíks verkafólks og fjölskyldna þess, og láta í té innan lögsagnarumdæma sinna viðeigandi þjónustu á sviði heilbrigðismála, lækniþjónustu og góðra hollustuhátta meðan á ferðinni stendur,
3. að efla, eftir því sem við á, samvinnu félagslegra þjónustustofnana opinberra aðila og einkaaðila í löndum, sem flutt er frá eða til,
4. að tryggja slíku verkafólki, sem löglega dvelur í löndum þeirra, að því marki sem lög eða reglugerðir taka til slíkra mála eða þau eru háð eftirliti stjórnvalda,

ful occupation in the territory of any other Contracting Party, the Contracting Parties undertake:

1. to apply existing regulations in a spirit of liberality;
2. to simplify existing formalities and to reduce or abolish chancery dues and other charges payable by foreign workers or their employers;
3. to liberalise, individually or collectively, regulations governing the employment of foreign workers; and recognise:
4. the right of their nationals to leave the country to engage in a gainful occupation in the territories of the other Contracting Parties.

Article 19

The right of migrant workers and their families to protection and assistance

With a view to ensuring the effective exercise of the right of migrant workers and their families to protection and assistance in the territory of any other Contracting Party, the Contracting Parties undertake:

1. to maintain or to satisfy themselves that there are maintained adequate and free services to assist such workers, particularly in obtaining accurate information, and to take all appropriate steps, so far as national laws and regulations permit, against misleading propaganda relating to emigration and immigration;
2. to adopt appropriate measures within their own jurisdiction to facilitate the departure, journey and reception of such workers and their families, and to provide, within their own jurisdiction, appropriate services for health, medical attention and good hygienic conditions during the journey;
3. to promote co-operation, as appropriate, between social services, public and private, in emigration and immigration countries;
4. to secure for such workers lawfully within their territories, insofar as such matters are regulated by law or regulations or are subject to the control of

meðferð, sem sé ekki óhagstæðari meðferð eigin þegna, þegar um er að ræða:

- a) launakjör og önnur starfs- og vinnuskilyrði,
- b) aðild að stéttarfélögum og að njóta góðs af heildarsamningum,
- c) húsnæði,

5. að tryggja slíku verkafólki, sem löglega dvelur í löndum þeirra, meðferð, sem sé eigi óhagstæðari meðferð eigin þegna, að því er varðar skatta, gjöld eða framlög, sem lögð eru á vinnandi fólk,

6. að greiða fyrir því, eftir því sem hægt er, að fjölskylda erlends starfsmanns, sem fengið hefir heimild til að setjast að í landinu, geti flutt til hans,

7. að tryggja slíku verkafólki, sem löglega dvelur í löndum þeirra, meðferð, sem sé eigi óhagstæðari meðferð eigin þegna að því er varðar dómsmeðferð mála, er um getur í þessari grein,

8. að tryggja, að slíkt verkafólk, sem löglega dvelur í löndum þeirra, verði ekki gert landrækt nema öryggi þjóðarinnar stafi hættu af því, eða það gerist brotlegt við almenningshagsmuni eða siðgæði,

9. að leyfa innan lögmætra takmarka yfirfærslu þess hluta tekna og sparifjár slíks vinnandi fólks, sem það kann að óska eftir,

10. að láta þá vernd og aðstoð, sem kveðið er á um í grein þessari, einnig ná til farandverkafólks í eigin atvinnu að því marki, sem slíkar ráðstafanir eiga við.

III. KAFLI

20. gr.

Skuldbindingar.

1. Sérhver samningsaðili skuldbindur sig til:

- a) að líta á I. kafla sáttmála þessa sem yfirlýsingu um markmið, sem hann mun vinna að á allan viðeigandi hátt, eins og um getur í inngangi þess kafla,
- b) að álíta sig bundinn af a. m. k. fimm af eftirtöldum greinum II. kafla sáttmála þessa: 1., 5., 6., 12., 13., 16. og 19. gr.

administrative authorities, treatment not less favourable than that of their own nationals in respect of the following matters:

- (a) remuneration and other employment and working conditions;
- (b) membership of trade unions and enjoyment of the benefits of collective bargaining;
- (c) accommodation;

5. to secure for such workers lawfully within their territories treatment not less favourable than that of their own nationals with regard to employment taxes, dues or contributions payable in respect of employed persons;

6. to facilitate as far as possible the reunion of the family of a foreign worker permitted to establish himself in the territory;

7. to secure for such workers lawfully within their territories treatment not less favourable than that of their own nationals in respect of legal proceedings relating to matters referred to in this Article;

8. to secure that such workers lawfully residing within their territories are not expelled unless they endanger national security or offend against public interest or morality;

9. to permit, within legal limits, the transfer of such parts of the earnings and savings of such workers as they may desire;

10. to extend the protection and assistance provided for in this Article to self-employed migrants insofar as such measures apply.

PART III

Article 20

Undertakings

1. Each of the Contracting Parties undertakes:

- (a) to consider Part I of this Charter as a declaration of the aims which it will pursue by all appropriate means, as stated in the introductory paragraph of that Part;
- (b) to consider itself bound by at least five of the following Articles of Part II of this Charter: Articles 1, 5, 6, 12, 13, 16 and 19;

c) að telja sig, auk þeirra greina, sem hann velur samkvæmt næsta staflið hér á undan, bundinn af þeim fjölda greina eða töluliða II. kafla sáttmálans, sem hann sjálfur velur, enda sé samanlagður fjöldi greina eða tölusettra málsgreina, sem hann er bundinn af, eigi minni en 10 greinar eða 45 tölusettar málsgreinar.

2. Greinar eða málsgreinar, sem valdar eru samkvæmt stafliðum b) og c) í 1. mgr. þessarar greinar, ber að tilkynna aðalritara Evrópuráðsins þegar fullgildingar- eða samþykktarskjal viðkomandi samningsaðila er afhent.

3. Sérhver samningsaðili getur síðar lýst því yfir með tilkynningu til aðalritarans, að hann telji sig bundinn af hvaða grein eða tölulið II. kafla sáttmálans sem er og hann hefir ekki þegar samþykkt samkvæmt skilmálum 1. málsgreinar þessarar greinar. Líta ber á slíkar síðar gefnar skuldbindingar sem óskiptan hluta fullgildingar sem óskiptan hluta fullgildingar eða samþykktar, og taka þær sama gildi þrjátíu dögum eftir dagsetningu tilkynningarinnar.

4. Aðalritaranum ber að senda öllum ríkisstjórnnum, sem sáttmálann undirrita, og aðalframkvæmdastjóra Alþjóðavinnu-málaskrifstofunnar, allar tilkynningar, sem hann tekur við samkvæmt þessum kafla sáttmálans.

5. Sérhver samningsaðili skal halda uppi kerfisbundnu vinnueftirliti, sem hentar aðstæðum í landinu.

IV. KAFLI

21. gr.

Skýrslur um samþykkt ákvæði.

Samningsaðilar skulu senda aðalritara Evrópuráðsins skýrslu á tveggja ára fresti í því formi, sem ráðherranefndin ákveður, um framkvæmd þeirra ákvæða II. kafla sáttmálans, sem þeir hafa samþykkt.

(c) in addition to the Articles selected by it in accordance with the preceding sub-paragraph, to consider itself bound by such a number of Articles or numbered paragraphs of Part II of the Charter as it may select, provided that the total number of Articles or numbered paragraphs by which it is bound is not less than 10 Articles or 45 numbered paragraphs.

2. The Articles or paragraphs selected in accordance with sub-paragraphs (b) and (c) of paragraph I of this Article shall be notified to the Secretary-General of the Council of Europe at the time when the instrument of ratification or approval of the Contracting Party concerned is deposited.

3. Any Contracting Party may, at a later date, declare by notification to the Secretary-General that it considers itself bound by any Articles or any numbered paragraphs of Part II of the Charter which it has not already accepted under the terms of paragraph I of this Article. Such undertakings subsequently given shall be deemed to be an integral part of the ratification or approval, and shall have the same effect as from the thirtieth day after the date of the notification.

4. The Secretary-General shall communicate to all the signatory Governments and to the Director-General of the International Labour Office any notification which he shall have received pursuant to this Part of the Charter.

5. Each Contracting Party shall maintain a system of labour inspection appropriate to national conditions.

PART IV

Article 21

Reports concerning accepted provisions

The Contracting Parties shall send to the Secretary-General of the Council of Europe a report at two-yearly intervals, in a form to be determined by the Committee of Ministers, concerning the application of such provisions of Part II of the Charter as they have accepted.

22. gr.

Skýrslur um ákvæði, sem ekki hafa verið samþykkt.

Samningsaðilar skulu senda aðalritaranum með hæfilegu millibili, að beiðni ráðherranefndarinnar, skýrslur varðandi þau ákvæði II. kafla sáttmálans, sem þeir hafa ekki fallist á við fullgildingu eða samþykkt eða með síðari tilkynningu. Ráðherranefndin ákveður hverju sinni um hvaða ákvæði ber að óska eftir slíkum skýrslum, svo og form þeirra.

23. gr.

Sending samrita.

1. Sérhver samningsaðili skal senda samrit af skýrslum sínum, sem um er getið í 21. og 22. gr., til þeirra innlendra samtaka, sem eru aðilar að þeim alþjóðlegu samtökum vinnuveitenda og verkafélagsmála, sem bjóða ber samkvæmt 2. mgr. 27. gr. að eiga fulltrúa á fundum undirnefndar ráðherranefndarinnar um félagsmál.

2. Samningsaðilar skulu senda aðalritaranum allar athugasemdir, sem berast frá þessum innlendu samtökum um áður nefndar skýrslur, ef samtökin óska þess.

24. gr.

Athugun á skýrslunum.

Skýrslurnar, sem aðalritaranum eru sendar samkvæmt 21. og 22. gr., skulu athugaðar af sérfræðinganefnd, sem einnig fái til athugunar þær athugasemdir, sem sendar hafa verið til aðalritarans samkvæmt 2. mgr. 23. gr.

25. gr.

Sérfræðinganefndin.

1. Sérfræðinganefndina skipa eigi fleiri en sjö menn, sem ráðherranefndin skipar úr hópi óháðra og einstaklega réttsýnna sérfræðinga, sem eru viðurkenndir kunnáttumenn á sviði félagsmála á alþjóðavettvangi og tilnefndir eru af samningsaðilum.

Article 22

Reports concerning provisions which are not accepted

The Contracting Parties shall send to the Secretary-General, at appropriate intervals as requested by the Committee of Ministers, reports relating to the provisions of Part II of the Charter which they did not accept at the time of their ratification or approval or in a subsequent notification. The Committee of Ministers shall determine from time to time in respect of which provisions such reports shall be requested and the form of the reports to be provided.

Article 23

Communication of copies

1. Each Contracting Party shall communicate copies of its reports referred to in Articles 21 and 22 to such of its national organisations as are members of the international organisations of employers and trade unions to be invited under Article 27, paragraph 2, to be represented at meetings of the Sub-committee of the Governmental Social Committee.

2. The Contracting parties shall forward to the Secretary-General any comments on the said reports received from these national organisations, if so requested by them.

Article 24

Examination of the reports

The reports sent to the Secretary-General in accordance with Articles 21 and 22 shall be examined by a Committee of Experts, who shall have also before them any comments forwarded to the Secretary-General in accordance with paragraph 2 of Article 23.

Article 25

Committee of experts

1. The Committee of Experts shall consist of not more than seven members appointed by the Committee of Ministers from a list of independent experts of the highest integrity and of recognised competence in international social questions, nominated by the Contracting Parties.

2. Nefndarmennirnir skulu skipaðir til sex ára í senn. Heimilt er að endurskipa þá. Embættistími tveggja af þeim nefndarmönnum, sem fyrst eru skipaðir, skal þó renna út að fjórum árum liðnum.

3. Þá nefndarmenn, sem ganga eiga út í lok fjögurra ára byrjunartímabilsins, skal ráðherranefndin velja með hlutkesti þegar að fyrstu skipun lokinni.

4. Sérfræðinganefndarmaður, sem skipaður er í stað nefndarmanns, þegar embættistími hins síðarnefnda hefir eigi runnið út, haldi embætti til loka skipunartíma fyrirrennara síns.

26. gr.

Þátttaka

Alþjóðavinnuálastofnunarinnar.

Þjóða skal Alþjóðavinnuálastofnuninni að tilnefna fulltrúa til að taka þátt í umræðum sérfræðinganefndarinnar sem ráðunautur.

27. gr.

Undirnefnd félagsmálanefndar ráðherranefndarinnar.

1. Skýrslur samningsaðilanna og niðurstöður sérfræðinganefndarinnar skal leggja fyrir undirnefnd félagsmálanefndar ráðherranefndar Evrópuráðsins til athugunar.

2. Undirnefndina skipa einn fulltrúi frá hverjum samningsaðila. Hún skal bjóða eigi fleiri en tveimur alþjóðlegum vinnuveitendasamtökum og eigi fleiri en tveimur alþjóðlegum verkalýðssamtökum, eftir eigin vali, að senda ráðgefandi áheyrnarfulltrúa á fundi nefndarinnar. Enn fremur getur hún ráðfært sig við allt að tvo fulltrúa alþjóðlegra stofnana, sem ekki eru ríkisstofnanir, en eru í ráðgefandi aðstöðu gagnvart Evrópuráðinu, um málefni, sem stofnanirnar eru sérstaklega hæfar að fjalla um, svo sem félagslega velferð og efnahagslega og félagslega vernd fjölskyldunnar,

2. The members of the Committee shall be appointed for a period of six years. They may be reappointed. However, of the members first appointed, the terms of office of two members shall expire at the end of four years.

3. The members whose terms of office are to expire at the end of the initial period of four years shall be chosen by the Committee of Ministers immediately after the first appointment has been made.

4. A member of the Committee of Experts appointed to replace a member whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of his predecessor's term.

Article 26

Participation of the International Labour Organisation

The International Labour Organisation shall be invited to nominate a representative to participate in a consultative capacity in the deliberations of the Committee of Experts.

Article 27

Sub-Committee of the Governmental Social Committee

1. The reports of the Contracting Parties and the conclusions of the Committee of Experts shall be submitted for examination to a Sub-committee of the Governmental Social Committee of the Council of Europe.

2. The Sub-committee shall be composed of one representative of each of the Contracting Parties. It shall invite no more than two international organisations of employers and no more than two international trade union organisations as it may designate to be represented as observers in a consultative capacity at its meetings. Moreover, it may consult no more than two representatives of international non-governmental organisation of employers and no more than the Council of Europe, in respect of questions with which the organisations are particularly qualified to deal, such as social welfare, and the economic and social protection of the family.

3. Undirnefndin skal leggja fyrir ráðherranefndina skýrslu um niðurstöður sínar og láta fylgja henni skýrslu sérfræðinganeftandarinna.

28. gr.
Ráðgjafasamkoma.

Aðalritari Evrópuráðsins skal senda ráðgjafasamkomunni niðurstöður sérfræðinganeftandarinna. Ráðgjafasamkoman skal senda ráðherranefndinni álit sitt á niðurstöðum þessum.

29. gr.
Ráðherranefndin.

Ráðherranefndin getur lagt hvers kyns nauðsynlegar tillögur fyrir sérhvern samningsaðila á grundvelli skýrslu undirneftandarinna og að höfðu samráði við ráðgjafasamkomuna. Þarf til þess tvo þriðju atkvæða meirihluti þeirra, sem rétt eiga til setu í nefndinni.

V. KAFLI

30. gr.
**Takmarkanir á styrjaldar-
eða hættutímum.**

1. Á styrjaldartímum eða öðrum hættutímum, þegar tilveru þjóðar er ógnað, getur sérhver samningsaðili gert ráðstafanir, sem takmarka skuldbindingar hans samkvæmt sáttmála þessum, að svo miklu leyti, sem bráð nauðsyn krefur vegna ástandsins, enda brjóti þær ráðstafanir ekki í bága við aðrar skuldbindingar hans samkvæmt alþjóðalögum.

2. Sérhver samningsaðili, sem hefir notfært sér þennan takmörkunarrétt, skal innan hæfilegs frests láta aðalritara Evrópuráðsins í té tæmandi upplýsingar um ráðstafanir, sem gerðar hafa verið og ástæður fyrir þeim. Einnig skal samningsaðilinn tilkynna aðalritaranum, þegar slíkum aðgerðum er lokið og þau ákvæði sáttmálans, sem hann hefir samþykkt, koma að fullu til framkvæmda á ný.

3. Aðalritarinn skal svo tilkynna öðruni samningsaðilum og aðalframkvæmdastjóra Alþjóðavinnuumálaskrifstofunnar

3. The Sub-committee shall present to the Committee of Ministers a report containing its conclusions and append the report of the Committee of Experts.

Article 28
Consultative Assembly

The Secretary-General of the Council of Europe shall transmit to the Consultative Assembly the conclusions of the Committee of Experts. The Consultative Assembly shall communicate its views on these Conclusions to the Committee of Ministers.

Article 29
Committee of Ministers

By a majority of two-thirds of the members entitled to sit on the Committee, the Committee of Ministers may, on the basis of the report of the Sub-committee, and after consultation with the Consultative Assembly, make to each Contracting Party any necessary recommendations.

PART V

Article 30
**Derogations in time of war
or public emergency**

1. In time of war or other public emergency threatening the life of the nation any Contracting Party may take measures derogating from its obligations under this Charter to the extent strictly required by the exigencies of the situation, provided that such measures are not inconsistent with its other obligations under international law.

2. Any Contracting Party which has availed itself of this right of derogation shall, within a reasonable lapse of time, keep the Secretary-General of the Council of Europe fully informed of the measures taken and of the reasons therefor. It shall likewise inform the Secretary-General when such measures have ceased to operate and the provisions of the Charter which it has accepted are again being fully executed.

3. The Secretary-General shall in turn inform other Contracting Parties and the Director-General of the International

um öll erindi, sem móttækin hafa verið samkvæmt 2. mgr. þessarar greinar.

**31. gr.
Höft.**

1. Þegar réttindin og meginreglurnar, sem um getur í 1. kafla, hafa komist í framkvæmd samkvæmt ákvæðum II. kafla, mega þær ekki vera háðar neinum höftum eða takmörkunum, sem eigi eru tilgreind í þeim köflum, utan það sem lög kveða á um og sem nauðsynlegt er í lýðræðisþjóðfélagi til verndar réttindum og frelsi annarra, eða til verndar almannahagsmunum, öryggi þjóðarinnar, heilsu eða siðgæði almennings.

2. Höft þau, sem heimilt er samkvæmt sáttmála þessum að setja á réttindi og skyldur, er um getur í honum, má eigi setja í neinum öðrum tilgangi en þeim, sem mælt hefir verið fyrir um.

**32. gr.
Samband sáttmálans og landslaga eða alþjóðalaga.**

Ákvæði sáttmála þessa mega ekki brjóta í hága við ákvæði landslaga eða ákvæði neinna tvíhliða eða fjölhliða samninga eða samþykktá, sem þegar hafa tekið gildi eða kunna að taka gildi og gera ráð fyrir hagstæðari meðferð hins verndaða fólks.

**33. gr.
Framkvæmd byggð á heildarsamningum.**

1. Í aðildarríkjum þar sem ákvæði 1., 2., 3., 4. og 5. mgr. 2. gr., 4., 6. og 7. mgr. 7. gr. og 1., 2., 3. og 4. mgr. 10. gr. II. kafla sáttmála þessa eru málefni, sem venjulega eru látin vera háð samkomulagi milli vinnuveitenda, eða samtaka þeirra, og verkalýðssamtaka, eða eru venjulega framkvæmd á annan hátt en með laga-fyrirmælum, má telja skuldbindingum þessara málsgreina fullnægt og samþykkt þeirra gilda, ef ákvæðum þeirra er fullnægt með slíkum samningum, eða á ann-

Labour Office of all communications received in accordance with paragraph 2 of this Article.

**Article 31
Restrictions**

1. The rights and principles set forth in Part I when effectively realised and their effective exercise as provided for in Part II, shall not be subject to any restrictions or limitations not specified in those Parts, except such as are prescribed by law and are necessary in a democratic society for the protection of the rights and freedoms of others or for the protection of public interest, national security, public health, or morals.

2. The restrictions permitted under this Charter to the rights and obligations set forth herein shall not be applied for any purpose other than that for which they have been prescribed.

**Article 32
Relations between the Charter
and domestic law
or international agreements**

The provisions of this Charter shall not prejudice the provisions of domestic law or of any bilateral or multilateral treaties, conventions or agreements which are already in force, or may come into force, under which more favourable treatment would be accorded to the persons protected.

**Article 33
Implementation by
collective agreements**

1. In member States where the provisions of paragraphs 1, 2, 3, 4 and 5 of Article 2, paragraphs 4, 6 and 7 of Article 7 and paragraphs 1, 2, 3 and 4 of Article 10 of Part II of this Charter are matters normally left to agreements between employers or employers' organisations and workers' organisations, or are normally carried out otherwise than by law, the undertakings of those paragraphs may be given and compliance with them shall

an hátt, að því er mikinn meirihluta hins vinnandi fólks varðar.

2. Í aðildarríkjum þar sem ákvæði þessi eru venjulega háð lagafyrirmælum, er á sama hátt hægt að undirgangast skuldbindingarnar og telja framkvæmd þeirra gilda, ef ákvæðin eru framkvæmd með lagafyrirmælum að því er mikinn meirihluta hins vinnandi fólks varðar.

34. gr.

Landssvæði, sem sáttmálinn tekur til.

1. Sáttmáli þessi skal ná til heimalands sérhvers samningsaðila. Sérhver ríkisstjórn, sem undirritar sáttmálann, getur tiltekið það landsvæði, sem hún telur vera heimaland sitt í þessu tilliti, með yfirlýsingu stílaðri til aðalritara Evrópuráðsins þegar undirritun fer fram eða þegar fullgildingar- eða samþykktarskjal er afhent.

2. Sérhver samningsaðili getur, þegar fullgilding eða viðurkenning á sáttmála þessum fer fram, eða hvenær sem er síðar, lýst því yfir með tilkynningu stílaðri til aðalritara Evrópuráðsins, að sáttmálinn skuli að öllu eða einhverju leyti ná til landsvæðis eða landsvæða utan heimalandsins, sem tiltekin eru í tilkynningunni, hverra milliríkjamál hann annast eða ber ábyrgð á. Samningsaðilinn skal tilgreina í tilkynningunni hvaða greinar eða málsgreinar í II. kafla sáttmálans hann samþykki sem bindandi að því er varðar landsvæðin, er um getur í tilkynningunni.

3. Sáttmálinn skal taka til landsvæðis eða landsvæða, sem um getur í áður nefndri tilkynningu, frá og með þriugasta degi eftir að aðalritaranum hefir borið tilkynningin.

4. Sérhver samningsaðili getur lýst því yfir síðar með tilkynningu stílaðri til aðalritara Evrópuráðsins, að hann samþykki sem bindandi fyrir eitt eða fleiri landsvæði, sem sáttmálinn hefir verið látinn ná til skv. 2. mgr. þessarar greinar, greinar eða málsgreinar, sem hann hefir

be treated as effective if their provisions are applied through such agreements or other means to the great majority of the workers concerned.

2. In member States where these provisions are normally the subject of legislation, the undertakings concerned may likewise be given, and compliance with them shall be regarded as effective if the provisions are applied by law to the great majority of the workers concerned.

Article 34

Territorial application

1. This Charter shall apply to the metropolitan territory of each Contracting Party. Each signatory Government may, at the time of signature or of the deposit of its instrument of ratification or approval, specify, by declaration addressed to the Secretary-General of the Council of Europe, the territory which shall be considered to be its metropolitan territory for this purpose.

2. Any Contracting Party may, at the time of ratification or approval of this Charter or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Secretary-General of the Council of Europe, that the Charter shall extend in whole or in part to a non-metropolitan territory or territories specified in the said declaration for whose international relations it is responsible or for which it assumes international responsibility. It shall specify in the declaration the Articles or paragraphs of Part II of the Charter which it accepts as binding in respect of the territories named in the declaration.

3. The Charter shall extend to the territory or territories named in the aforesaid declaration as from the thirtieth day after the date on which the Secretary-General shall have received notification of such declaration.

4. Any Contracting Party may declare at a later date by notification addressed to the Secretary-General of the Council of Europe, that, in respect of one or more of the territories to which the Charter has been extended in accordance with paragraph 2 of this Article, it accepts as

ekki þegar samþykkt fyrir það eða þau landsvæði. Slíkar síðar gefnar skuldbindingar teljast óskiptur hluti upprunalegrar tilkynningar að því er viðkomandi landsvæði varðar og skulu hafa sama gildi frá og með þrítugasta degi eftir að tilkynningin er dagsett.

5. Aðalritarinn skal senda öðrum ríkisstjórnnum, sem undirritað hafa sáttmálann, og aðalframkvæmdastjóra Alþjóðavinnu- málaskrifstofunnar, sérhverja tilkynningu, sem honum berst samkvæmt þessari grein.

35. gr.
Undirskrift, fullgilding og gildistaka.

1. Aðildarríkjum Evrópuráðsins er frjálst að undirrita sáttmála þennan. Hann skal fullgilda eða samþykkja. Fullgildingar- eða samþykktarskjöl ber að afhenda aðalritara Evrópuráðsins.

2. Sáttmáli þessi tekur gildi á þrítugasta degi eftir afhendingu fimmta fullgildingar- eða samþykktarskjals.

3. Að því er varðar ríkisstjórn, sem undirritað hefir sáttmála þennan og síðar fullgilt hann, tekur sáttmálinn gildi á þrítugasta degi eftir afhendingardag fullgildingar- eða samþykktarskjals.

4. Aðalritarinn skal tilkynna öllum aðildarríkjum Evrópuráðsins og aðalframkvæmdastjóra Alþjóðavinnu- málaskrifstofunnar um gildistöku sáttmálans, nöfn samningsaðila, sem fullgilt hafa hann eða samþykkt, og síðari afhendingu fullgildingar- eða samþykktarskjala.

36. gr.
Breytingar.

Sérhvert aðildarríki Evrópuráðsins getur borið fram tillögu um breytingu á sáttmála þessum í erindi stíluðu til aðalritara Evrópuráðsins. Aðalritarinn skal senda öðrum aðildarríkjum Evrópuráðsins allar breytingatillögur, sem þannig eru bornar fram, en ráðherranefndin tekur þær síðan

binding any Articles or any numbered paragraphs which it has not already accepted in respect of that territory or territories. Such undertakings subsequently given shall be deemed to be an integral part of the original declaration in respect of the territory concerned, and shall have the same effect as from the thirtieth day after the date of the notification.

5. The Secretary-General shall communicate to the other signatory Governments and to the Director-General of the International Labour Office any notification transmitted to him in accordance with this Article.

Article 35
Signature, ratification
and entry into force

1. This Charter shall be open for signature by the Members of the Council of Europe. It shall be ratified or approved. Instruments of ratification or approval shall be deposited with the Secretary-General of the Council of Europe.

2. This Charter shall come into force as from the thirtieth day after the date of deposit of the fifth instrument of ratification or approval.

3. In respect of any signatory Government ratifying subsequently, the Charter shall come into force as from the thirtieth day after the date of deposit of its instrument of ratification or approval.

4. The Secretary-General shall notify all the Members of the Council of Europe and the Director-General of the International Labour Office, of the entry into force of the Charter, the names of the Contracting Parties which have ratified or approved it and the subsequent deposit of any instruments of ratification or approval.

Article 36
Amendments

Any Member of the Council of Europe may propose amendments to this Charter in a communication addressed to the Secretary-General of the Council of Europe. The Secretary-General shall transmit to the other Members of the Council of Europe any amendments so

til athugunar, og því næst skulu þær bornar undir álit ráðgjafasamkomunnar. Breytingatillögur, sem ráðherranefndin hefir fallist á, skulu gilda frá þrítugasta degi eftir að allir samningsaðilar hafa tilkynnt aðalritaranum samþykki sitt. Aðalritarinn skal tilkynna öllum aðildarrikkjum Evrópuráðsins og aðalframkvæmdastjóra Alþjóðavinnuáskrifstofunnar um gildistöku slíkra breytinga.

37. gr. Uppsögn.

1. Sérhver samningsaðili getur einungis sagt sáttmála þessum upp er liðin eru fimm ár frá gildistöku hans að því er hann varðar, eða í lok hvers tveggja ára tímabils eftir það, og í hverju tilfelli eftir að hafa tilkynnt aðalritara Evrópuráðsins það með sex mánaða fyrirvara, en hann skal tilkynna það hinum aðilunum og aðalframkvæmdastjóra Alþjóðavinnuáskrifstofunnar. Slík uppsögn skal ekki hafa áhrif á gildi sáttmálans að því er aðra samningsaðila varðar, enda séu slíkir samningsaðilar aldrei færri en fimm.

2. Sérhver samningsaðili getur samkvæmt ákvæðum næstu málsgreinar hér á undan, sagt upp hvaða grein eða málsgrein II. kafla sáttmála þessa, sem hann hefir samþykkt, enda sé fjöldi greina eða málsgreina, sem samningsaðilinn er bundinn af, aldrei minni en 10 í fyrri tilfallinu og 45 í því síðara, og halda skal þessi fjöldi greina eða málsgreina áfram að fela í sér greinar þær, sem samningsaðili valdi úr og sem sérstaklega er vikið að í 20. gr., 1. mgr., staflið b).

3. Sérhver samningsaðili getur sagt upp sáttmála þessum eða sérhverri grein eða málsgrein í II. kafla hans, samkvæmt þeim skilmálum, sem greindir eru í 1. mgr. þessarar greinar, að því er varðar hvert það landsvæði, sem sáttmálinn nær til samkvæmt tilkynningu, sem gefin hefir verið samkvæmt 2. mgr. 34. gr.

proposed, which shall then be considered by the Committee of Ministers and submitted to the Consultative Assembly for opinion. Any amendments approved by the Committee of Ministers shall enter into force as from the thirtieth day after all the Contracting Parties have informed the Secretary-General of their acceptance. The Secretary-General shall notify all the Members of the Council of Europe and the Director-General of the International Labour Office of the entry into force of such amendments.

Article 37 Denunciation

1. Any Contracting Party may denounce this Charter only at the end of a period of five years from the date on which the Charter entered into force for it, or at the end of any successive period of two years, and, in each case, after giving six months notice to the Secretary-General of the Council of Europe, who shall inform the other Parties and the Director-General of the International Labour Office accordingly. Such denunciation shall not effect the validity of the Charter in respect of the other Contracting Parties provided that at all times there are not less than five such Contracting Parties.

2. Any Contracting Party may, in accordance with the provisions set out in the preceding paragraph, denounce any Article or paragraph of Part II of the Charter accepted by it provided that the number of Articles or paragraphs by which this Contracting Party is bound shall never be less than 10 in the former case and 45 in the latter and that this number of Articles or paragraphs shall continue to include the Articles selected by the Contracting Party among those to which special reference is made in Article 20, Paragraph 1, sub-paragraph (b).

3. Any Contracting Party may denounce the present Charter or any of the Articles or paragraphs of Part II of the Charter, under the conditions specified in paragraph 1 of this Article in respect of any territory to which the said Charter is applicable by virtue of a declaration made in accordance with paragraph 2 of Article 34.

38. gr.
Viðauki.

Viðuakinn við sáttmála þennan skal vera óskiptur hluti hans.

Þessu til staðfestu hafa undirritaðir undirritað sáttmála þennan með fullu umboði.

Gert í Turin hinn 18. dag októbermánaðar 1961 á ensku og frönsku, og skulu báðir textarnir vera jafngildir. Sáttmálinn er gerður í einu eintaki, sem varðveita skal í skjaldasafni Evrópuráðsins. Aðalritarinn skal senda sérhverjum aðila, sem sáttmálann undirritar, staðfest endurrit hans.

Article 38
Appendix

The Appendix to the Charter shall form an integral part of it.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Charter.

Done at Turin,
this 18th day of October 1961, in English and French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall be deposited within the archives of the Council of Europe. The Secretary-General shall transmit certified copies to each of the Signatories.

VIÐAUKI

VIÐ FÉLAGSMÁLASÁTTMÁLANN
Gildissvið félagsmálasáttmálans að því er varðar verndað fólk.

1. Án þess að það skuli hafa áhrif á 12. gr., 4. mgr. og 13. gr., 4. mgr., taka 1.—17. gr. því aðeins til útlendinga, að þeir séu þegnar annarra samningsaðila og hafi löglega búsetu eða vinni að staðaldri í landi viðkomandi samningsaðila, að því tilskildu að túlka þer greinar þessar í ljósi ákvæða 18. og 19. greinar.

Þessi túlkun á ekki að vera því til hindrunar, að samningsaðilar veiti öðru fólkí sömu aðstöðu.

2. Sérhver samningsaðili mun veita flóttamönnum, eins og þeir eru skilgreindir í Samþykkt um réttarstöðu flóttamanna, undirritaðri í Genf hinn 28. júlí 1951, sem dvelja löglega í landi hans, eins góð kjör og unnt er, og alla vega ekki óhagstæðari en samkvæmt skuldbindingum þeim, sem samningsaðilinn hefir fallist á samkvæmt téðri samþykkt og hverjum öðrum alþjóðasamþykktum, sem taka til þessara flóttamanna.

I. kafli, II. kafli,
18. mgr. og 18. gr., 1. mgr.

Gert er ráð fyrir, að ákvæði þessi varði ekki komu til lands samningsaðila og

APPENDIX TO THE SOCIAL CHARTER

Scope of the Social Charter
in terms of persons protected.

1. Without prejudice to Article 12, paragraph 4 and Article 13, paragraph 4, the persons covered by Articles 1 to 17 include foreigners only insofar as they are nationals of other Contracting Parties lawfully resident or working regularly within the territory of the Contracting Party concerned, subject to the understanding that these Articles are to be interpreted in the light of the provisions of Articles 18 and 19.

This interpretation would not prejudice the extension of similar facilities to other persons by any of the Contracting Parties.

2. Each Contracting Party will grant to refugees as defined in the Convention relating to the Status of Refugees, signed at Geneva on 28th July 1951, and lawfully staying in its territory, treatment as favourable as possible, and in any case not less favourable than under the obligations accepted by the Contracting Party under the said Convention and under any other existing international instruments applicable to those refugees.

Part I, Part II
Paragraph 18 and Article 18,
paragraph 1

It is understood that these provisions are not concerned with the question of

skerði ekki ákvæði Evrópu-samþykktar um gagnkvæmt jafnrétti borgaranna, sem undirrituð var í París hinn 13. desember 1955.

II. KAFLI

1. gr., 2. mgr.

Eigi skal túlka ákvæði þetta þannig, að það banni eða heimili nokkur ákvæði eða venju varðandi kröfu um aðild að stéttarfélagi.

4. gr., 4. mgr.

Skilja ber ákvæði þetta þannig, að það banni ekki tafarlausan brottrekstur vegna alvarlegra misgerða.

4. gr., 5. mgr.

Gert er ráð fyrir því, að samningsaðili geti veitt skuldbindingu þá, sem krafist er í málsgreininni, ef mikill meirihluti verkafólks verður ekki fyrir kauplækkun, hvorki samkvæmt lögum, heildarsamningum né úrskurðum gerðardóma. en undanskilið er það verkafólk, sem reglurnar taka ekki til.

6. gr., 4. mgr.

Gert er ráð fyrir því, að sérhver samningsaðili geti, að því er hann sjálfan varðar, takmarkað verkfallsrétt með lögum, að því tilskildu, að réttlæta megi hvers kyns frekari takmarkanir, sem þetta kann að hafa á verkfallsréttinn, með ákvæðum 31. greinar.

7. gr., 8. mgr.

Gert er ráð fyrir því, að samningsaðili geti veitt skuldbindingu þá, sem ráð er fyrir gert í málsgreininni, ef hann fylgir anda hennar eftir með lagaákvæðum þess efnis, að meginhluti fólks innan 18 ára aldurs skuli ekki látið vinna næturvinnu.

12. gr., 4. mgr.

Orðin „samkvæmt þeim skilyrðum, sem sett eru í slíkum samningum“ í inngangi málsgreinar þessarar, teljast þýða meðal annars, að varðandi bætur, sem fánlegar eru óháðar nokkru tryggingaframlagi, geti samningsaðili krafist þess, að lokið

entry into the territories of the Contracting Parties and do not prejudice the provisions of the European Convention on Establishment, signed at Paris on 13th December 1955.

PART II

Article 1, paragraph 2

This provision shall not be interpreted as prohibiting or authorising any union security clause or practice.

Article 4, paragraph 4

This provision shall be so understood as not to prohibit immediate dismissal for any serious offence.

Article 4, paragraph 5

It is understood that a Contracting Party may give the undertaking required in this paragraph if the great majority of workers are not permitted to suffer deductions from wages either by law or through collective agreements or arbitration awards, the exceptions being those persons not so covered.

Article 6, paragraph 4

It is understood that each Contracting Party may, insofar as it is concerned, regulate the exercise of the right to strike by law, provided that any further restriction that this might place on the right can be justified under the terms of Article 31.

Article 7, paragraph 8

It is understood that a Contracting Party may give the undertaking required in this paragraph if it fulfils the spirit of the undertaking by providing by law that the great majority of persons under 18 years of age shall not be employed in night work.

Article 12, paragraph 4

The words "and subject to the conditions laid down in such agreements" in the introduction to this paragraph are taken to imply *inter alia* that with regard to benefits which are available independently of any insurance contribution a

sé tilskildu búsetutímabili áður en hann veiti þegnum annarra samningsaðila slíkar bætur.

13. gr., 4. mgr.

Ríkisstjórnir, sem ekki eru aðilar að Evrópu-samþykktinni um félagslega aðstoð og læknishjálp, geta fullgilt félagsmálasáttmálann að því er þessa málsgrein varðar, svo fremi þeir veiti þegnum annarra samningsaðila meðferð, sem sé í samræmi við ákvæði greindrar samþykktar.

19. gr., 6. mgr.

Að því er ákvæði þetta varðar er gert ráð fyrir því að orðin „fjölskylda erlends starfsmanns“ merki a. m. k. eiginkonu hans og börn á framfæri yngri en 21 árs.

III. KAFLI

Gert er ráð fyrir því, að sáttmálinn feli í sér lagaskuldbindingar alþjóðlegs eðlis, og framkvæmd þeirra sé eingöngu háð eftirliti því, sem gert er ráð fyrir í IV. kafla hans.

20. gr., 1. mgr.

Gert er ráð fyrir, að „tölusettar málsgreinar“ geti falið í sér greinar, sem aðeins séu ein málsgrein.

V. KAFLI

30. gr.

Orðin „á styrjaldartímum eða öðrum hættutímum“ ber að skilja þannig, að þau nái einnig til stríðshótunar.

Contracting Party may require the completion of a prescribed period of residence before granting such benefits to nationals of other Contracting Parties.

Article 13, paragraph 4

Governments not Parties to the European Convention on Social and Medical Assistance may ratify the Social Charter in respect of this paragraph provided that they grant to nationals of other Contracting Parties a treatment which is in conformity with the provisions of the said Convention.

Article 19, paragraph 6

For the purpose of this provision, the term "family of a foreign worker" is understood to mean at least his wife and dependent children under the age of 21 years.

PART III

It is understood that the Charter contains legal obligations of an international character, the application of which is submitted solely to the supervision provided for in Part IV thereof.

Article 20, paragraph 1

It is understood that the "numbered paragraphs" may include Articles consisting of only one paragraph.

PART V

Article 30

The term "in time of war or other public emergency" shall be so understood as to cover also the threat of war.

Athugasemdir við þingsályktunartillögu þessa.

Í stofnskrá Evrópuráðsins segir, að markmið þess sé að koma á nánari einingu meðal þátttökuríkja þess, í því skyni að vernda og koma í framkvæmd þeim hugsjónum og meginreglum, sem eru sameiginleg arfleifð þeirra, svo og að stuðla að framförum á sviði efnahags- og félagsmála. Unnið skal að markmiði þessu innan ráðsins með umræðum um mál, sem sameiginlega þýðingu hafa, og með samningum og sameiginlegum aðgerðum á sviði efnahags- og félagsmála, menningarmála og vísinda-, laga- og stjórnarfarasmála, og með varðveislu og frekari framkvæmd mannréttinda og mannfrelsis.

Að þessu yfirlýsta markmiði Evrópuráðsins hefur verið unnið með ýmsu móti allt frá stofnun ráðsins 1949 til þessa dags. Einn þátturinn í þessu starfi

er gerð Félagsmálasáttmála Evrópu, sem undirritaður var í Turín á Ítalíu hinn 18. október 1961 eftir u. þ. b. sjö ára undirbúningsstarf.

Sáttmálinn gekk í gildi í febrúar 1965, þegar fimm ríki höfðu fullgilt hann. Nú hafa 11 af 17 aðildarríkjum Evrópuráðsins fullgilt sáttmálann. En þau sex, sem ekki hafa fullgilt hann eru: Belgía, Holland, Ísland, Luxemborg, Sviss og Tyrkland. Á fundum félagsmálanefndar Evrópuráðsins er jafnan spurt hvað líði undirbúningi fullgildingar og þau ríki, sem ekki hafa fullgilt sáttmálann, hvött til að hraða fullgildingu.

Félagsmálasáttmálinn skiptist í fimm kafla.

Í I. kafla er að finna viljayfirlýsingu sammingsaðila um að skapa þau skilyrði, sem þarf til að framfylgja þeim réttindum og meginreglum, sem þar næst eru upptalin í 19 tölusetnum málsgreinum.

Í II. kafla eru 19 greinar, sem byggjast á tölusetnum málsgreinum I. kafla. Samningsaðilar eru bundnir af skyldum þeim, sem tilgreindar eru í þessum greinum, er þeir hafa samþykkt þær. Greinarnar fjalla um:

- Rétt til vinnu.
- Rétt til sanngjarnra vinnuskilyrða.
- Rétt til öryggis við störf og heilsusamlegra vinnuskilyrða.
- Rétt til sanngjarns kaups.
- Rétt til að stofna félög.
- Rétt til að semja sameiginlega.
- Rétt barna og ungmenna til verndar.
- Rétt vinnandi kvenna til verndar.
- Rétt til leiðbeininga um stöðuval.
- Rétt til starfsþjálfunar.
- Rétt til heilsuverndar.
- Rétt til félagslegs öryggis.
- Rétt til félagslegrar aðstoðar og læknishjálpar.
- Rétt til að njóta góðs af félagslegri velferðarþjónustu.
- Rétt líkamlega eða andlega fatlaðra til starfsþjálfunar, endurhæfingar og endurheimtar félagslegrar aðstöðu.
- Rétt fjölskyldunnar til félagslegrar, lagalegrar og efnahagslegrar verndar.
- Rétt mæðra og ungbarna til félagslegrar og efnahagslegrar verndar.
- Rétt til að stunda arðbært starf í landi annars sammingsaðila.
- Rétt farandverkafólks og fjölskyldna þess til verndar og aðstoðar.

III. kafli fjallar um skuldbindingar sammingsaðila m. a. í sambandi við fullgildingu á greinum II. kafla.

Í IV. kafla eru ákvæði um skýrslugjafir og nefndir.

Í V. kafla er að finna ýmis ákvæði, svo sem um takmarkanir, skuldbindingar, höft, gildissvið, fullgildingu, gildistöku, uppsögn og viðauka við sáttmálann.

Aðildarríki Evrópuráðsins getur fullgilt sáttmálann þótt það uppfylli ekki öll skilyrði II. kafla hans, en lágmarkið er, að það taki á sig skuldbindingar samkvæmt 10 af 19 greinum kaflans eða 45 tölusetnum málsgreinum hans. Af þessum 10 greinum skal hlutaðeigandi ríki telja sig bundið af a. m. k. fimm eftirtalinna greina: 1., 5., 6., 12., 13., 16. og 19. gr. Síðar getur ríki tekið á sig skuldbindingar samkvæmt greinum, sem það hefir undanskilið í upphafi.

Ljóst er, að Ísland getur nú uppfyllt þau skilyrði, sem þarf til fullgildingar á félagsmálasáttmálanum. Einnig má geta þess, að nú er í undirbúningi frumvarp til laga um vinnuvernd, sem veita mun möguleika til viðtækari skuldbindinga, ef það verður að lögum.

Þar sem möguleiki er fyrir hendi að uppfylla skuldbindingar umrædds félagsmálasáttmála, er nú farið fram á heimild Alþingis til að fullgilda hann fyrir Íslands hönd.